

Αριθμός 632/2019

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 22 Ιανουαρίου 2019, με την εξής σύνθεση: Μ. Καραμανώφ, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ'. Τμήματος, Ε. Αντωνόπουλος, Δ. Κυριλλόπουλος, Κ. Πισπιρίγκος, Ηλ. Μάζος, Σύμβουλοι, Ε. Σκούρα, Δ. Μαυροπόδη, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ι. Παπαχαραλάμπους.

Για να δικάσει την από 12 Δεκεμβρίου 2016 αίτηση:

των: 1) κοινοπραξίας ανωνύμων εταιρειών με την επωνυμία «**ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α. ΛΟΥΤΡΑΚΙ Α.Ε. - ΚΛΑΜΠ ΟΤΕΛ ΛΟΥΤΡΑΚΙ ΚΑΖΙΝΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.**», που εδρεύει στο Λουτράκι Κορινθίας (Ακτή Ποσειδώνος 48), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α) Πάνο Λαζαράτο (Α.Μ. 14350) και β) Ιωάννη Θεοδωρόπουλο (Α.Μ. 3459), που τους διόρισε με πληρεξούσια, 2) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «**ΚΛΑΜΠ ΟΤΕΛ ΛΟΥΤΡΑΚΙ ΚΑΖΙΝΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**», που εδρεύει στην Αθήνα (Βουκουρεστίου 11) και 3) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «**ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - Ο.Τ.Α. ΛΟΥΤΡΑΚΙ Α.Ε.**», που εδρεύει στο Λουτράκι Κορινθίας (Γ. Λέκκα 24), οι οποίες παρέστησαν με τον δικηγόρο Πάνο Λαζαράτο (Α.Μ. 14350), που τους διόρισαν με πληρεξούσια,

κατά της Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία «**Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.)**», η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο (Α.Μ. 17001), που τους διόρισε με απόφαση του Προέδρου της.

και κατά της παρεμβαίνουσας ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.» και τον διακριτικό τίτλο «ΟΠΑΠ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (Λεωφ. Αθηνών 112), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α) Νικόλαο Αλιβιζάτο (Α.Μ. 6976), β) Γεώργιο Γεραπετρίτη (Α.Μ. 2136 Δ.Σ. Πειραιά) και γ) Γεώργιο Δελλή (Α.Μ. 15582), που τους διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούσες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 225/2/25.10.2016 απόφαση της Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.).

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Συμβούλου Δ. Κυριλλόπουλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίους των αιτουσών, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση, τον πληρεξούσιο της καθ' ης Αρχής και τους πληρεξουσίους της παρεμβαίνουσας εταιρείας, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέψη θηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθ. 2491150-1, 2491153, 3086175-7/2016 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθ. 225/2/25-10-2016 αποφάσεως της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων με τίτλο «Τροποποίηση, συμπλήρωση και κωδικοποίηση της με αριθμό 158/4/5-6-2015 (Β' 328) απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π. όπως ισχύει» (Β' 3528), με την οποία ρυθμίσθηκαν ζητήματα διεξαγωγής και ελέγχου παιγνίων μέσω παιγνιομηχανημάτων τύπου VLT.

3. Επειδή, στο κεφάλαιο Δ' του ν. 4002/2011 (Α' 180/22-8-2011),

./.

όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, το οποίο φέρει τον τίτλο «ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΙΓΝΙΩΝ» περιελήφθησαν διατάξεις, με τις οποίες, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, επιχειρήθηκε «η ρύθμιση της αγοράς και της εποπτείας των τυχερών παιγνίων σύμφωνα με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό τη διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος, της δημόσιας τάξεως καθώς και την ασφάλεια και προστασία των πολιτών». Ειδικότερα, στην εν λόγω αιτιολογική έκθεση, επισημαίνονται, μεταξύ άλλων, αφενός μεν οι ιδιαιτερότητες του τομέα των τυχερών παιγνίων, το γεγονός «ότι εξακολουθούν να λειτουργούν ... παράνομα πολλά παιγνία ... με όλες τις σχετικές αρνητικές παρενέργειες, στερώντας συγχρόνως από το ελληνικό δημόσιο από σημαντικότατα πρόσθετα έσοδα», αφετέρου δε η ανάγκη θεσπίσεως ενός αυστηρού νομοθετικού πλαισίου, ώστε «α) να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η φερεγγυότητα της διεξαγωγής των παιγνίων ... β) να διατηρηθεί σε ανεκτά επίπεδα η συμμετοχή των πολιτών στα τυχερά παιγνία και να αποτραπεί η εκ μέρους τους υπέρμετρη σπατάλη χρημάτων, γ) να διασφαλιστεί ότι τα επιτρεπόμενα ... παιγνία ... οργανώνονται και διεξάγονται σύμφωνα με το νόμο ... με τους κανόνες του υπεύθυνου παιχνιδιού και δεν εκτρέπονται προς παράνομη εκμετάλλευση και αισχροκέρδεια, δ) να προστατευθούν οι καταναλωτές των σχετικών υπηρεσιών, ιδιαίτερα οι ανήλικοι και άλλες ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού από τον εθισμό που μπορεί να υποστούν, ε) να αποτραπεί η μετατροπή των ψυχαγωγικών - τεχνικών παιγνίων σε παράνομα τυχερά παιγνία και στ) να κατευθυνθεί η στοιχηματική δραστηριότητα σε νόμιμους και ελέγχιμους παρόχους, ώστε να περιοριστεί και προοπτικά να εξαλειφθεί ο παράνομος στοιχηματισμός και τα ποινικά αδικήματα που υποθάλπτει (απάτη, φοροδιαφυγή, νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές πράξεις κ.λπ.)». Ειδικότερα, στον ανωτέρω νόμο ορίζονται τα ακόλουθα: Άρθρο 25 «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ορίζονται ως: α) «Τεχνικά-ψυχαγωγικά παιγνία»: Παιγνία των οποίων το αποτέλεσμα εξαρτάται αποκλειστικά ή κατά κύριο

λόγο από την τεχνική ή πνευματική ικανότητα του παίκτη και διενεργούνται σε δημόσιο χώρο αποκλειστικά για ψυχαγωγικούς σκοπούς χωρίς να επιτρέπεται για το αποτέλεσμα αυτών να συνομολογηθεί στοίχημα μεταξύ οποιωνδήποτε προσώπων ή να αποδοθεί οποιασδήποτε μορφής οικονομικό όφελος στον παίκτη ... Τα τεχνικά-ψυχαγωγικά παιγνια, ανάλογα με τα μέσα διενέργειάς τους διακρίνονται σε: αα) «Μηχανικά παιγνια»: όταν για τη διεξαγωγή τους απαιτούνται μόνο μηχανικά μέσα καθώς και η συμβολή της μουσικής δύναμης του παίκτη. ββ) «Ηλεκτρομηχανικά παιγνια»: όταν για τη διεξαγωγή τους απαιτούνται ηλεκτρικοί ή ηλεκτρονικοί υποστηρικτικοί μηχανισμοί. γγ) «Ηλεκτρονικά παιγνια»: όταν για τη διεξαγωγή τους, εκτός των υποστηρικτικών ηλεκτρονικών και άλλων μηχανισμών, απαιτούνται ηλεκτρονικές υποστηρικτικές διατάξεις (hardware), καθώς και η ύπαρξη και η εκτέλεση λογισμικού προγράμματος (software) παιγνίων, το οποίο ενσωματώνεται ή εγκαθίσταται σε αυτά και περιέχει το σύνολο των πληροφοριών, οδηγιών και λοιπών στοιχείων που αφορούν στη χρήση και στη διεξαγωγή του παιγνίου β (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2α του ν. 4141/2013 - Α' 81) «Τυχερά παιγνια»: Προκειμένου ένα παιγνιο να χαρακτηριστεί ως τυχερό πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: αα. Να υφίσταται, έστω και εν μέρει, επιρροή της τύχης στο αποτέλεσμα του παιγνίου. ββ. Να υφίσταται οικονομική διακινδύνευση (wager ή bet) που ως τέτοια νοείται η επιλογή του παίκτη να αναλάβει τον κίνδυνο επένδυσης στο αποτέλεσμα του παιγνίου, οποιουδήποτε χρηματικού ποσού ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, ανεξάρτητα από το ύψος της αξίας του στοιχείου αυτού, προκειμένου να επιδιώξει άμεσα ή έμμεσα οικονομικό όφελος από το αποτέλεσμα διεξαγωγής του παιγνίου ... δ) (όπως ίσχυε μετά την προσθήκη του δευτέρου εδαφίου με τη διάταξη του άρθρου 173 παρ. 1 του ν. 4261/2014 - Α' 107) «Μέσο ή υλικό διεξαγωγής παιγνίου ή παιγνιομηχάνημα»: οποιοδήποτε μηχάνημα, υλικό ή μέσο ηλεκτρονικό, μηχανικό ή ηλεκτρομηχανικό που

.1.

χρησιμοποιείται άμεσα ή έμμεσα για τη διεξαγωγή παιχνιδιού και επηρεάζει ή καθορίζει την έκβασή του. Παιγνιομηχάνημα, το οποίο έχει εγκατεστημένο τυχερό παιγνίο ή μέσω του οποίου παρέχεται πρόσβαση σε σύστημα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων ή/και φέρει σύστημα υπολογισμού, καταγραφής ή απόδοσης οικονομικού οφέλους στον παίκτη, θεωρείται, για τις ανάγκες του νόμου αυτού, παιγνιομηχάνημα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων». Άρθρο 26 «1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στα τεχνικά-ψυχαγωγικά της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης α' του άρθρου 25 και στα τυχερά παιγνία, που διενεργούνται με παιγνιομηχανήματα ... 2. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός από τις διατάξεις που αναφέρονται στην Ε.Ε.Ε.Π. ... δεν εφαρμόζονται για τα τυχερά παιγνία που διεξάγονται ή για τα οποία έχει ήδη χορηγηθεί άδεια κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στα καζίνο και στις εταιρείες Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. ... για τα οποία εφαρμόζονται οι ειδικές γι' αυτά διατάξεις. 3. ... » Το άρθρο 27 του ανωτέρω νόμου θέτει τον κανόνα της προηγούμενης αδειοδότησης για τη διεξαγωγή και εκμετάλλευση παιγνίων με παιγνιομηχανήματα, καθώς και της προηγούμενης πιστοποίησης των παιγνίων και των παιγνιομηχανημάτων, το δε άρθρο 28 παρ. 1 ορίζει ως αρμόδια αρχή για την έκδοση των αδειών, τις πιστοποιήσεις, την εποπτεία και τον έλεγχο διεξαγωγής και εκμετάλλευσης παιγνίων την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιγνίων του άρθρου 16 του ν. 3229/2004, η οποία μετονομάζεται σε «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων» (Ε.Ε.Ε.Π.), η οποία αποτελεί ειδική αυτοτελή υπηρεσία, που υπάγεται μεν στον Υπουργό Οικονομικών, διαθέτει όμως ευρύτατη λειτουργική ανεξαρτησία, ενώ στη διάταξη της παρ. 3 του ανωτέρω άρθρου προβλέπονται οι αρμοδιότητες της Ε.Ε.Ε.Π. Ειδικότερα, στην τελευταία αυτή διάταξη ορίζεται ότι: «Η Ε.Ε.Ε.Π. ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες πέραν αυτών που προβλέπονται στο άρθρο 17 του ν. 3229/2004: α) Την εποπτεία και τον έλεγχο της αγοράς: αα) ... ββ) τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ... στ) την έκδοση κανονιστικών

αποφάσεων που απευθύνονται στους κατόχους των αδειών για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και παρεμπόδισης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. ζ) ... η) την επιβολή των προβλεπόμενων από το νόμο αυτόν διοικητικών κυρώσεων, μεταξύ των οποίων και η προσωρινή ή οριστική αφαίρεση των αδειών διενέργειας παιγνίων, χωρίς αυτό να αποτελεί εμπόδιο για την επιβολή άλλων κυρώσεων που ορίζονται από τη λοιπή νομοθεσία. θ) ...». Με την παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4141/2013 προστέθηκε παράγραφος 3Α στο ανωτέρω άρθρο 28 ως ακολούθως: «Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. συνιστάται τριμελής Επιτροπή Ελέγχου ... Η τριμελής Επιτροπή Ελέγχου, η οποία παρίσταται στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΠΑΠ ΑΕ επιβλέπει και μεριμνά την τήρηση εκ μέρους της ΟΠΑΠ ΑΕ των πρακτόρων της ... της κείμενης νομοθεσίας και των συμβατικών υποχρεώσεων της ΟΠΑΠ ΑΕ έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. α. Τα θέματα που αφορούν τον έλεγχο και την εποπτεία της Επιτροπής αυτής ενδεικτικά είναι εκείνα που αφορούν: αα. Την από 15 Δεκεμβρίου 2000 σύμβαση μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ για την παραχώρηση του αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας των σε αυτή αναφερομένων παιγνίων και των όρων της από 4-11-2011 σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ ΑΕ για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων στην Ελληνική Επικράτεια, όπως εκάστοτε ισχύουν. ββ. Την εισήγηση έκδοσης κανονιστικών πλαισίων όσον αφορά τη διεξαγωγή, διαχείριση, οργάνωση και λειτουργία των παιγνίων που περιλαμβάνονται στις παραπάνω συμβάσεις, καθώς και τα ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων γγ. Την εισαγωγή νέων ή την τροποποίηση υφισταμένων μέτρων για την εμπορία και τη διεξαγωγή των παραπάνω παιγνίων. δδ. Την κάθε είδους εμπορική επικοινωνία της εταιρείας και των υπηρεσιών που με κάθε τρόπο παρέχει. εε. ... στστ. Τον αριθμό των σημείων πώλησης των υπηρεσιών και το χρονοδιάγραμμα λειτουργίας τους. ζζ. Το περιεχόμενο

των συμβάσεων της ΟΠΑΠ με τους πράκτορες της ... β. Τα αντικείμενα, ως προς τα οποία θα ελέγχονται τα παραπάνω θέματα, είναι: αα. Η τήρηση του νομοθετικού πλαισίου ρύθμισης της αγοράς των τυχερών παιγνίων, του Κανονισμού Διεξαγωγής Παιγνίων και των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδει η Ε.Ε.Ε.Π. ββ. Η τήρηση των όρων της από 15 Δεκεμβρίου 2000 σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ για την παραχώρηση του αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας των σε αυτή αναφερομένων παιγνίων και των όρων της από 4-11-2011 σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ ΑΕ για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων στην Ελληνική Επικράτεια, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 39, όπως εκάστοτε ισχύουν. γγ. Η προστασία του καταναλωτικού κοινού και των παικτών από τον εθισμό, την απάτη, το έγκλημα και τη σπατάλη χρημάτων στα τυχερά παιγνία, καθώς και την κατεύθυνση των παικτών στα νόμιμα δίκτυα παιγνίων. δδ. Η προστασία των ανηλίκων και ο έλεγχος της ηλικίας. εε. Η αναγνώριση των ευάλωτων ομάδων, η υποστήριξη και η προστασία τους. στατ. Η διασφάλιση της φερεγγυότητας των παιγνίων. ζζ. Η προβλεπόμενη απόδοση του κέρδους στους παίκτες. ηη. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων. θθ. Η, κατά τα προβλεπόμενα, απόδοση των συμμετοχών και φόρων στο Ελληνικό Δημόσιο. γ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ ΑΕ και τα πρόσωπα στα οποία το Διοικητικό Συμβούλιο αναθέτει αρμοδιότητες ... υποχρεούνται να θέτουν υπόψη της Επιτροπής Ελέγχου πριν τη λήψη απόφασης τα παρακάτω έγγραφα σε σχέση με τα ελεγχόμενα θέματα: «Σχέδια εισηγήσεων, προσχέδια αποφάσεων ή άλλο υλικό που προσκομίζεται στο στάδιο πριν την απόφαση, προς τα εξουσιοδοτημένα, κατά περίπτωση, να αποφασίσουν όργανα της εταιρείας. ββ. ... γ. Η Επιτροπή Ελέγχου, με αποφάσεις της, εξειδικεύει τον τρόπο ελέγχου, τη διαδικασία και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα, με τρόπο ώστε ο έλεγχος να εκτελείται αποτελεσματικά. Σε περίπτωση διαφωνίας της Επιτροπής Ελέγχου με τις

προτεινόμενες εισηγήσεις, η ΟΠΑΠ ΑΕ οφείλει να απόσχει από τη λήψη απόφασης ή/και τη σύναψη σύμβασης... Η Επιτροπή Ελέγχου εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ ΑΕ μέτρα για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της ΟΠΑΠ ΑΕ με τις εισηγήσεις αυτές η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει την Ε.Ε.Ε.Π. Γενικότερα η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την Ε.Ε.Ε.Π. σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της ΟΠΑΠ ΑΕ με τις συμβατικές της υποχρεώσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και με την κείμενη νομοθεσία και οφείλει να παρέχει στην Ε.Ε.Ε.Π. κάθε αναγκαίο στοιχείο και πληροφορία ως προς τις σχετικές παραβάσεις ...». Η Ε.Ε.Ε.Π. συγκροτήθηκε με την υπ' αριθ. 55906/1673/20-12-2011 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (τ.Υ.Ο.Δ.Δ. 444/21-12-2011), η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 07/590/13-9-2013 απόφαση του ίδιου Υπουργού (τ.Υ.Ο.Δ.Δ. 451/17-9-2013), ενώ με την κοινή απόφαση 56660/167/20-12-2011 των Υπουργών Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού (Β' 2910/22-12-2011) πιστοποιήθηκε η έναρξη λειτουργίας της Ε.Ε.Ε.Π. από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εξάλλου, στο άρθρο 29 παρ. 1 του ως άνω νόμου ορίζετο ότι: «Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικής προτάσεως της Ε.Ε.Ε.Π., θεσπίζονται ο Οργανισμός της Ε.Ε.Ε.Π. και ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων». Η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 173 παρ. 9 του ν. 4261/2014 (Α' 107) ως ακολούθως: «Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση της Ε.Ε.Ε.Π., θεσπίζεται ο Οργανισμός της Ε.Ε.Ε.Π.». Περαιτέρω, με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 29 του ν. 4002/2011 καθορίζοντο τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο ρυθμίσεως του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Η τελευταία αυτή διάταξη αντικαταστάθηκε με το άρθρο 173 παρ. 10 του ν. 4261/2014 ως ακολούθως: «1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από εισήγηση

της Ε.Ε.Ε.Π., που δημοσιεύεται στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, θεσπίζεται ο κανονισμός Παιγνίων, ο οποίος διακρίνεται στα ακόλουθα κεφάλαια: Κεφάλαιο πρώτο: Προδιαγραφές παιγνίων, εξοπλισμού και καταστημάτων παιγνίων. Κεφάλαιο δεύτερο: Αδειοδότηση παρόχων και πιστοποιήσεις προσώπων, παιγνίων, εξοπλισμού και καταστημάτων. Κεφάλαιο τρίτο: Προϋποθέσεις λειτουργίας και διεξαγωγής των παιγνίων. Κεφάλαιο τέταρτο: Εμπορική επικοινωνία. Κεφάλαιο πέμπτο: Προϋποθέσεις συμμετοχής των παικτών στα παιγνία. Κεφάλαιο έκτο: Μέτρα προστασίας του κοινού και των παικτών. Κεφάλαιο έβδομο: Έλεγχοι συμμόρφωσης. Κεφάλαιο όγδοο: Διοικητικά μέτρα και κυρώσεις. Με τον Κανονισμό Παιγνίων καθορίζονται, στο πλαίσιο των κειμένων διατάξεων, τα ειδικότερα θέματα και οι λεπτομέρειές τους σχετικά με τα παιγνία ως εξής: 1) Οι όροι των αδειών των παιγνίων. 2) Οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών ή παραχώρησης δικαιωμάτων διεξαγωγής παιγνίων, οι κάτοχοι αδειών και πιστοποιήσεων, καθώς και η μορφή, ο τρόπος, η διαδικασία και τα όργανα διεξαγωγής των κάθε είδους ελέγχων. 3) Οι προϋποθέσεις πιστοποίησης και εγγραφής στα οικεία μητρώα των κατασκευαστών και των εισαγωγέων τυχερών παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, όπως και των τεχνικών όλων των παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, καθώς και ο τρόπος τήρησης των μητρώων αυτών. 4) Η ειδικότερη διαδικασία χορήγησης των αδειών και οι διαδικασίες παρακολούθησης, εποπτείας, ελέγχου, τήρησης των όρων των αδειών και των υποχρεώσεων του νόμου αυτού από τους κατόχους των αδειών. 5) Η διαδικασία πιστοποίησης, η διάρκειά της και η εγγραφή στα οικεία μητρώα των καταστημάτων, των παιγνιομηχανημάτων, των παιγνίων ή των ιστοτόπων διεξαγωγής παιγνίων, καθώς και ο τρόπος τήρησης των μητρώων αυτών. 6) Το περιεχόμενο και η μορφή της υποχρεωτικής σήμανσης της πιστοποίησης αναφορικά με τα παιγνία, τα καταστήματα, τα

παιγνιομηχανήματα και τους ιστοτόπους, καθώς και το περιεχόμενο και η μορφή της υποχρεωτικής σήμανσης της απαγόρευσης εισόδου στα άτομα της παραγράφου 1 του άρθρου 33 σε καταστήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή σε ιστοτόπους διεξαγωγής τυχερών παιγνίων. 7) Ο τρόπος επικύρωσης μέσω του Π.Σ.Ε.Ε. της συμμετοχής σε τυχερά παιγνία σύμφωνα με το άρθρο 32. 8) Ο τρόπος έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παίκτη, τα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτής, καθώς και πρόσθετοι περιορισμοί που μπορούν να ενσωματωθούν σε αυτήν από τον ίδιο τον παίκτη. 9) Οι κανόνες υπεύθυνου παιχνιδιού που αφορούν τους κατόχους άδειας, όσους εκμεταλλεύονται παιγνία, τους παρόχους, τους παίκτες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τους ιδιοκτήτες των καταστημάτων, τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs), τους διαφημιστές και κάθε εμπλεκόμενο στη σχετική διαδικασία. 10) Οι υποχρεώσεις του κατόχου ή των εκμεταλλευτών της άδειας προκειμένου να διασφαλίζεται η μη συμμετοχή σε τυχερά παιγνία ατόμων της παραγράφου 1 του άρθρου 33. 11) Ο έλεγχος των συμβάσεων προσχώρησης στο παιγνίο που συνάπτουν οι παίκτες με τους κατόχους των αδειών ή όσους εκμεταλλεύονται, διεξάγουν και λειτουργούν τυχερά παιγνία, με στόχο την προστασία των παικτών από καταχρηστικές ή παρακωλυτικές πρακτικές, όπως δέσμευση ποσού για επόμενο στοίχημα, καταβολή ποσού κερδών εφόσον υπερβαίνει ορισμένο ύψος κερδών. 12) Ο τρόπος ενημέρωσης των παροχών υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) από την Ε.Ε.Ε.Π., προκειμένου να διασφαλίζεται η φραγή μη αδειοδοτημένων ιστοτόπων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου από τους χρήστες. 13) Οι απαιτούμενες προϋποθέσεις λειτουργίας και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των εξυπηρετητών (servers) και του λογισμικού των παιγνίων για τους κατόχους της άδειας και όσους εκμεταλλεύονται παιγνία είτε με παιγνιομηχανήματα είτε μέσω του διαδικτύου, καθώς και η περιοδικότητα και το ακριβές περιεχόμενο των δεδομένων που αποστέλλονται στην Ε.Ε.Ε.Π.. 14) Ο προσδιορισμός πανελλαδικά των

ωρών λειτουργίας των καταστημάτων, των ελαχίστων αποστάσεων μεταξύ των πιστοποιημένων καταστημάτων και αναλόγως του τύπου της πιστοποίησης, από την κύρια είσοδο σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οικοτροφείων, η ελάχιστη επιφάνεια των χώρων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

15) Τα θέματα του χρόνου λειτουργίας των επιχειρήσεων καζίνο εντός του έτους και του ωραρίου, καθώς και ο τρόπος και οι προϋποθέσεις πιστοποίησης των με κάθε σχέση απασχολουμένων ή συνεργαζομένων με τις επιχειρήσεις καζίνο. 16) Οι κανονιστικές αποφάσεις που προβλέπεται να εκδίδονται από τα διοικητικά όργανα οι αρμοδιότητες των οποίων μεταβιβάστηκαν στην Ε.Ε.Ε.Π. με βάση τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4182/ 2013, καθώς και εκείνες που προβλέπονται στα άρθρα 16 έως 23 του ν. 3229/2004. 17) Η εμπορική επικοινωνία των παιγνίων, τα της διαφημίσεως των παιγνίων, ιδιαίτερα των τυχερών, και οι κανόνες δεοντολογίας που πρέπει να διέπουν τις σχετικές δραστηριότητες. Η διαφήμιση πρέπει να εξασφαλίζει ένα ιδιαιτέρως αυστηρό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στον τομέα των παιγνίων και σε κάθε περίπτωση να είναι λελογισμένη και να περιορίζεται αυστηρά σε ό,τι απαιτείται προκειμένου να κατευθυνθούν οι καταναλωτές προς τα ελεγχόμενα δίκτυα παιγνίων. Η διαφήμιση δεν θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενίσχυση της φυσικής ροπής των καταναλωτών προς τα παιγνια μέσω της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής τους σε αυτά καθιστώντας μεταξύ άλλων κοινότυπα τα παιγνια ή προβάλλοντας μια θετική εικόνα σε σχέση με το γεγονός ότι τα πραγματοποιούμενα έσοδα προορίζονται για δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος ή ακόμα αυξάνοντας τη δύναμη έλξης των παιγνίων μέσω διαφημιστικών μηνυμάτων που προβάλλουν παραπλανητικώς σημαντικά κέρδη. 18. Οι τεχνικές απαιτήσεις και εξασφαλίσεις για τη λειτουργία του Πληροφορικού Συστήματος Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.), ώστε να επιτυγχάνεται:

18.1. Η ηλεκτρονική παρακολούθηση όλων των μορφών παιγνίων και

όλων των πιστοποιημένων παιγνιομηχανημάτων και ιστοτόπων. 18.2. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των παιγνιομηχανημάτων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, που είναι εγκατεστημένα στα πιστοποιημένα καταστήματα, καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των τυχερών παιγνίων που διεξάγονται μέσω αδειοδοτημένων ιστοτόπων. Ο χρόνος παρακολούθησης μπορεί να είναι πραγματικός ή/και μεταγενέστερος, μέσω αποθηκευμένων δεδομένων. Το είδος των δεδομένων, ο τρόπος μετάδοσης και αποθήκευσής τους, τα μέσα που χρησιμοποιούνται, ο τόπος και ο χώρος που φυλάσσονται, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια. 18.3. Ο άμεσος εντοπισμός τεχνικών και λειτουργικών προβλημάτων παιγνιομηχανημάτων και κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων. 18.4. Η συλλογή από τα παιγνιομηχανήματα και τα Κ.Π.Σ., η αποθήκευση, ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση των αναγκαίων δεδομένων, για όλες τις μορφές τυχερών παιγνίων και για όλα τα παιγνιομηχανήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων και ιστοτόπους. 18.5. Η διασφάλιση της ομαλής και αξιόπιστης διεξαγωγής όλων των μορφών παιγνίων. 19. Οι ελάχιστες απαιτούμενες λειτουργικές και επιχειρησιακές δυνατότητες των Κ.Π.Σ. και του δικτύου επικοινωνιών, οι διαδικασίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης, λειτουργίας και αναβάθμισης τους, καθώς και το επίπεδο πρόσβασης των κατόχων αδειών στα δεδομένα που συλλέγονται. 20. Το μέγιστο ποσό κέρδους που αποδίδει κάθε μορφή τυχερού παιγνίου, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής των κερδών, οι όροι μεγιστοποίησης κατά τυχαία περιοδικότητα (τζάκποτ) των κερδών που προκύπτουν στο διαδίκτυο ή από κάθε παιγνιομηχάνημα ή από όλα τα παιγνιομηχανήματα που λειτουργούν στο ίδιο πιστοποιημένο κατάστημα και οι όροι και οι τεχνικές προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της απόδοσης του ελάχιστου αποδιδόμενου ποσοστού κέρδους της παραγράφου 1, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ορθή, στατιστικά αμερόληπτη και ακριβής επίτευξή του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου και της παραγράφου 1. 21.

Ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία ταυτοποίησης των παικτών και καταβολής των κερδών τους στους λογαριασμούς που αυτοί τηρούν σε πιστωτικό ίδρυμα ή ίδρυμα πληρωμών. 22. Η μορφή, το περιεχόμενο, η διαδικασία έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παίκτη, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τη λειτουργία της. 23. Τον τύπο, τη μορφή και το περιεχόμενο των ειδικών σημάτων για τις χορηγούμενες πιστοποιήσεις. 24. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τη διαδικασία, τα δικαιολογητικά και το ύψος του παραβόλου, όπου αυτό δεν προβλέπεται από ειδικότερες διατάξεις, για τη χορήγηση κάθε είδους προβλεπόμενης πιστοποίησης ή/και αδειοδότησης προσώπων, παιγνίων, τεχνικών μέσων διεξαγωγής παιγνίων, παιγνιομηχανημάτων, συστημάτων, εξοπλισμού, και καταστημάτων διεξαγωγής παιγνίων. 25. Την εξειδίκευση του είδους και του ύψους των επιβαλλόμενων διοικητικών κυρώσεων, εντός των ορίων που θέτουν οι κείμενες διατάξεις, ανά παράβαση ή ανά κατηγορία παραβάσεων ή ανά παιγνιομηχάνημα και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. 26. Ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων, τη διαδικασία ελέγχου και πιστοποίησής τους, τη διαδικασία είσπραξης των προστίμων, τον τρόπο καταβολής και την ειδικότερη διαδικασία αναγκαστικής είσπραξης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), όπως και κάθε σχετική λεπτομέρεια. 27. Τα ειδικότερα θέματα του άρθρου 53 του νόμου αυτού, περιλαμβανομένων των χαρακτηριστικών, των υποχρεώσεων, των δεσμεύσεων, των περιορισμών και των απαγορεύσεων που αφορούν τους κατόχους άδειας, του ελάχιστα αποδιδόμενου στους συμμετέχοντες ποσοστού κέρδους, καθώς και των αναγκαίων πιστοποιήσεων και των υποχρεώσεων και κυρώσεων που επιβάλλονται σε τρίτους που, με οποιονδήποτε τρόπο, εμπλέκονται στη διεξαγωγή και μετάδοση των παιγνίων του άρθρου αυτού. 28. Τα θέματα λειτουργίας του Σώματος Ελεγκτών Παιγνίων, τις ειδικεύσεις στα αντικείμενα του έλεγχου, την περιοδικότητα συμμετοχής των Ελεγκτών στους ελέγχους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια. 29. Ο τρόπος, η

διαδικασία και τα είδη του ασκούμενου ελέγχου ορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Οι έλεγχοι αφορούν ενδεικτικά τη νομιμότητα διεξαγωγής του παιγνίου, την τήρηση των κανόνων διεξαγωγής του, την εφαρμογή των όρων της άδειας, την οικονομική διαχείριση του παιγνίου, την απόδοση των κερδών στους παίκτες στο Δημόσιο και τους δικαιούχους φορείς του, όπως αυτές προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, τις άδειες και τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί μεταξύ των αδειοδοτημένων παρόχων και του Ελληνικού Δημοσίου. 30. Ο τρόπος πιστοποίησης των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών που καθορίζει η Ε.Ε.Ε.Π. για τα κάθε είδους πληροφοριακά συστήματα των αδειοδοτημένων παρόχων παιγνίων. Κατά τη διαδικασία των πιστοποιήσεων αυτών, όπως και εκείνων των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 44 του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε παιγνίου, εξοπλισμού ή μέσου που χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή του, η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να ζητά και να δέχεται, πιστοποιήσεις, οι οποίες έχουν χορηγηθεί από ανεξάρτητα εξειδικευμένα εργαστήρια ή οργανισμούς πιστοποίησης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Με τον παραπάνω Κανονισμό προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι φορείς αυτοί προκειμένου οι πιστοποιήσεις τους να γίνονται δεκτές. 31. Τα ειδικότερα κριτήρια, βάσει των οποίων η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμβάλλεται με πράκτορες, ιδίως δε κριτήρια δημογραφικά, ώστε να υφίσταται εύλογη σχέση ανάμεσα στον αριθμό των πρακτορείων σε κάθε περιοχή προς τον πληθυσμό της περιοχής αυτής, προκειμένου να αποτρέπεται μεγάλη συγκέντρωση πρακτορείων στην ίδια εδαφική περιοχή, κριτήρια και προϋποθέσεις για τη διασφάλιση των βασικών σκοπών και των θεμελιωδών αρχών της πρακτόρευσης τυχερών παιγνίων, ιδίως δε την εμπέδωση της δημόσιας τάξης, την προστασία του κοινού από τον εθισμό στα τυχερά παιγνία, την πρόληψη της απάτης, την καταστολή του εγκλήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την προστασία των ανηλίκων και των

καταναλωτών, την εξασφάλιση της διαφάνειας και του αδιάβλητου των τυχερών παιγνίων, την κανονική, απρόσκοπτη, ελεγχόμενη και ασφαλή διεξαγωγή των τυχερών παιγνίων, καθώς και τον αυστηρό έλεγχο των όρων και των προϋποθέσεων διεξαγωγής της στοιχηματικής δραστηριότητας και της συμμετοχής του κοινού σε αυτή, ώστε με τον τρόπο αυτόν να εξασφαλίζεται η ακεραιότητα των γεγονότων, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της στοιχηματικής δραστηριότητας, οι βασικοί κανόνες, οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας της επιχείρησης του πράκτορα. 32. Κάθε άλλο θέμα που από τις κείμενες διατάξεις προβλέπεται να ρυθμίζεται από τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή με σχετικές με τα θέματα αυτά κανονιστικές αποφάσεις της Ε.Ε.Ε.Π.. Όπου, στις κείμενες διατάξεις, αναφέρεται ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων εννοείται ο Κανονισμός Παιγνίων. ...» Ακολούθως, στο άρθρο 30 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου ορίζεται ότι: «Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων του άρθρου 29 καθορίζονται οι τεχνικές απαιτήσεις και εξασφαλίσεις για τη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.), ώστε να επιτυγχάνεται: α. (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 6α του ν. 4141/2013). Η ηλεκτρονική παρακολούθηση όλων των μορφών παιγνίων και όλων των πιστοποιημένων παιγνιομηχανημάτων και ιστοτόπων β. (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 173 παρ. 12 του ν. 4261/2014). Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των παιγνιομηχανημάτων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, που είναι εγκατεστημένα στα πιστοποιημένα καταστήματα, καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των τυχερών παιγνίων που διεξάγονται μέσω αδειοδοτημένων ιστοτόπων ... γ. Ο άμεσος εντοπισμός τεχνικών και λειτουργικών προβλημάτων παιγνιομηχανημάτων και κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων. δ. Η συλλογή από τα παιγνιομηχανήματα και τα Κ.Π.Σ., η αποθήκευση, ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση των αναγκαίων δεδομένων, για όλες τις μορφές τυχερών παιγνίων και για όλα τα παιγνιομηχανήματα

διεξαγωγής τυχερών παιγνίων και ιστοτόπους. ε. Η διασφάλιση της ομαλής και αξιόπιστης διεξαγωγής όλων των μορφών παιγνίων» ενώ στο άρθρο 31 παρ. 2 ορίζεται ότι: «Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων της Ε.Ε.Ε.Π. καθορίζονται το μέγιστο ποσό κέρδους που αποδίδει κάθε μορφή τυχερού παιγνίου, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής των κερδών, οι όροι μεγιστοποίησης κατά τυχαία περιοδικότητα (τζάκποτ) των κερδών που προκύπτουν στο διαδίκτυο ή από κάθε παιγνιομηχάνημα ή από όλα τα παιγνιομηχάνημα που λειτουργούν στο ίδιο πιστοποιημένο κατάστημα και οι όροι και οι τεχνικές προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της απόδοσης του ελάχιστου αποδιδόμενου ποσοστού κέρδους ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 39 ορίζεται ότι στην ελληνική επικράτεια επιτρέπεται να λειτουργήσουν 35.000 παιγνιομηχάνηματα, για τα οποία χορηγείται στην Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. μία άδεια με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, από τα οποία 16.500 εκμεταλλεύεται η Ο.Π.Α.Π. Α.Ε., μέσω των πρακτορείων της, και τα υπόλοιπα 18.500 εγκαθίστανται σε αμιγείς χώρους και τα εκμεταλλεύονται παραχωρησιούχοι, προς τους οποίους η Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. παραχωρεί το δικαίωμα εγκαταστάσεως και εκμεταλλεύσεως. Η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 3 του ν. 4499/2017 (Α' 176) ως ακολούθως: «1. ... 2. Στην Ελληνική Επικράτεια επιτρέπεται να λειτουργήσουν 25.000 παιγνιομηχάνηματα. 3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών χορηγείται μία άδεια στην ΟΠΑΠ ΑΕ ... για το σύνολο των παιγνιομηχανημάτων της προηγούμενης παραγράφου. 4. Για τη χορήγηση της άδειας καταβάλλεται τίμημα ... 5. Η άδεια χορηγείται για περίοδο δεκαοκτώ (18) ετών, η οποία αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης της εμπορικής λειτουργίας του πρώτου παιγνιομηχανήματος, μετά την έκδοση του Κανονισμού Παιγνίων της παραγράφου 3 του άρθρου 29 ή της απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π., της παραγράφου 5 του άρθρου 54, όπως αυτή διαπιστώνεται με σχετική πράξη που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. ... 6. Απαγορεύεται στην

ΟΠΑΠ ΑΕ να μεταβιβάζει ή να παραχωρεί σε τρίτους, με ή χωρίς αντάλλαγμα, το δικαίωμα εγκατάστασης και εκμετάλλευσης των παιγνιομηχανημάτων της παραγράφου 1». Στη συνέχεια, στο άρθρο 40 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του ν. 4499/2017 ορίζεται ότι: «Η ΟΠΑΠ ΑΕ υποχρεούται να τηρεί τις νομικές και οικονομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας της παραγράφου 2 του άρθρου 39 και να θέσει σε εμπορική λειτουργία το σύνολο των παιγνιομηχανημάτων μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019. Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, ο αριθμός των μη λειτουργούντων παιγνιομηχανημάτων αφαιρείται, αζημίως για το Δημόσιο, από το συνολικό αριθμό των παιγνιομηχανημάτων της παραγράφου 1 του άρθρου 39, εκτός αν η μη εμπρόθεσμη εγκατάσταση και λειτουργία αυτών των παιγνιομηχανημάτων από την ΟΠΑΠ ΑΕ, κατά τα ανωτέρω, οφείλεται σε υπαιτιότητα της Ε.Ε.Ε.Π.». Τέλος, στη διάταξη του άρθρου 54 παρ. 5 του ίδιου ως άνω νόμου ορίζετο ότι: «Μέχρι την έκδοση του Οργανισμού της Ε.Ε.Ε.Π., του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ... τα θέματα που διέπονται από αυτούς ρυθμίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.». Η διάταξη, αντικατασταθείσα αρχικώς με το άρθρο 52 παρ. 6 του ν. 4021/2011 (Α' 218), αντικαταστάθηκε, τελικώς, με το άρθρο 7 παρ. 20 του ν. 4038/2012 (Α' 14) ως ακολούθως: «Μέχρι την έκδοση του Οργανισμού της Ε.Ε.Ε.Π. και του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων, τα θέματα που διέπονται από αυτούς ρυθμίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων όσον αφορά τον Οργανισμό της».

4. Επειδή, κατ' επίκληση της ανωτέρω εξουσιοδοτικής διατάξεως της παρ. 5 του άρθρου 54 του ν. 4002/2011 εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη κανονιστική απόφαση της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (υπ' αριθ. 225/2/25-10-2016), με την οποία ρυθμίστηκαν τα ζητήματα που αφορούν στα παιγνία που διενεργούνται

μέσω παιγνιομηχανημάτων τύπου VLT και αναφέρονται στις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 3, 30 παρ. 1 και 31 παρ. 2 του ν. 4002/2011.

5. Επειδή, με την από 4-11-2011 σύμβαση που συνήφθη μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ΟΠΑΠ ΑΕ εξειδικεύθησαν οι όροι της άδειας, με την οποία χορηγήθηκε στην ΟΠΑΠ ΑΕ το αποκλειστικό δικαίωμα εγκαταστάσεως και λειτουργίας στην ελληνική επικράτεια 35.000 παιγνιομηχανημάτων για χρονικό διάστημα 10 ετών αντί τιμήματος 560.000.000 ευρώ (υπ' αριθ. 010010/4-11-2011 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών - Β' 2503). Η ανωτέρω απόφαση τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. ΔΕΕΟΘΓ/17-1-2018 απόφαση του ίδιου Υπουργού, με την οποία χορηγήθηκε στην ΟΠΑΠ ΑΕ άδεια για τη λειτουργία 25.000 παιγνιομηχανημάτων στην ελληνική επικράτεια για χρονικό διάστημα 18 ετών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του ν. 4002/2011, όπως ισχύει, με το ίδιο ως άνω τίμημα. Με τα δεδομένα αυτά, με πρόδηλο έννομο συμφέρον, και εν γένει παραδεκτώς, παρεμβαίνει στη δίκη η εταιρεία με την επωνυμία «ΟΠΑΠ ΑΕ».

6. Επειδή, στο άρθρο 47 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ορίζεται ότι: «Αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο, τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων έννομα συμφέροντα, έστω και μη χρηματικά, προσβάλλονται από αυτήν». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως τόσο κατά ατομικής όσο και κατά κανονιστικής πράξεως απαιτείται προσωπικό, άμεσο και ενεστώς έννομο συμφέρον του αιτούντος. Ειδικότερα δε για την προσβολή κανονιστικής πράξεως, άμεσο και ενεστώς έννομο συμφέρον γεννάται, κατ' αρχήν, από την έναρξη της ισχύος της, από την οποία επέρχεται μεταβολή στην έννομη τάξη. Εξάλλου, το έννομο συμφέρον για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως πρέπει να υφίσταται σωρευτικώς σε τρία χρονικά σημεία, ήτοι κατά τον χρόνο α) της τελειώσεως (εκδόσεως ή δημοσιεύσεως) της

./.

προσβαλλομένης διοικητικής πράξεως, β) της ασκήσεως του ενδίκου βοηθήματος και γ) της συζητήσεως της υποθέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου. Η ύπαρξη δε του εννόμου συμφέροντος κρίνεται, όταν η διοικητική πράξη δεν απευθύνεται ευθέως προς τον αιτούντα δημιουργώντας γι' αυτόν συγκεκριμένες έννομες συνέπειες (όπως συμβαίνει επί κανονιστικών πράξεων), από τον σύνδεσμο που υπάρχει μεταξύ των εννόμων αποτελεσμάτων των επερχομένων από την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη και του περιεχομένου μιας συγκεκριμένης νομικής καταστάσεως ή ιδιότητος, στην οποία ευρίσκεται ή την οποία ο αιτών έχει και επικαλείται (ΣτΕ 365, 820/2017 Ολομ., 2187/2018).

7. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση αμφισβητείται η νομιμότητα της προσβαλλομένης κανονιστικής αποφάσεως, με την οποία, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 4, ρυθμίσθηκε η οργάνωση και η διεξαγωγή των τυχερών παιγνίων που διενεργούνται μέσω παιγνιομηχανημάτων τύπου VLT στα πρακτορεία της παρεμβαίνουσας ΟΠΑΠ ΑΕ. Προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος προς άσκηση της κρινομένης αιτήσεως, προβάλλεται ότι με την προσβαλλόμενη κανονιστική απόφαση θίγονται τα συμφέροντα της πρώτης εκ των αιτουσών κοινοπραξίας, η οποία εκμεταλλεύεται το καζίνο Λουτρακίου-Περαχώρας. Τούτο δε διότι, κατά τα προβαλλόμενα, η εν λόγω επιχείρηση βλάπτεται από ρυθμίσεις της προσβαλλομένης αποφάσεως με τις οποίες ρυθμίζεται με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους η διεξαγωγή στα πρακτορεία της παρεμβαίνουσας παιγνίων με παιγνιομηχανήματα τύπου VLT, με συνέπεια τη διαρροή της πελατείας του καζίνο Λουτρακίου-Περαχώρας προς τα εν λόγω πρακτορεία.

8. Επειδή, με την υπ' αριθ. 290/14-2-1995 απόφαση του Υπουργού Τουρισμού (Β' 101), όπως ισχύει, μετά την τροποποίησή της α) με την υπ' αριθ. 8770/29-10-2004 απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης (Β' 1649), β) με την αριθ. 7623/8-5-2007 απόφαση του

Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης (Β' 804), γ) με την υπ' αριθ. 14594/7-8-2009 απόφαση του ίδιου Υπουργού (Β' 1787), δ) με την υπ' αριθ. 13497/12-10-2011 απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού (Β' 2507) και ε) με την υπ' αριθ. 351/2/29-11-2018 απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Β' 5564), παραχωρήθηκε στην πρώτη αιτούσα άδεια για την ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση καζίνο στα όρια του Δήμου Λουτρακίου-Περαχώρας, στην αίθουσα παιχνιδιών του οποίου επετράπη η λειτουργία 1.000 μηχανημάτων ηλεκτρονικών τυχερών παιχνιδιών (slot machines). Τα τελευταία αυτά μηχανήματα έχουν ουσιωδώς όμοια χαρακτηριστικά με τα παιγνιομηχανήματα τύπου VLT, τα οποία λειτουργούν εντός των πρακτορείων της παρεμβαίνουσας ΟΠΑΠ ΑΕ, η διεξαγωγή των οποίων ρυθμίζεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, εντάσσονται δε στην κατηγορία των τυχερών παιγνίων, ήτοι των παιγνίων των οποίων το αποτέλεσμα εξαρτάται απολύτως εκ της τύχης, ενώ οι εν λόγω επιχειρήσεις (καζίνο και ΟΠΑΠ ΑΕ) απευθύνονται, στον τομέα των τυχερών παιγνίων μέσω μηχανημάτων, στον ίδιο κύκλο προσώπων για την παροχή των προσφερομένων από αυτές υπηρεσιών, είναι δε αδιάφορο αν το καζίνο Λουτρακίου-Περαχώρας είναι εγκατεστημένο σε περιοχή που κείται εκτός των πλησιεστέρων αστικών κέντρων, στα οποία λειτουργούν πρακτορεία της ΟΠΑΠ ΑΕ. Με τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον από την πρώτη αιτούσα, καθόσον μεταξύ της επιχειρήσεώς της και της επιχειρήσεως της παρεμβαίνουσας υφίσταται σχέση ανταγωνισμού στον τομέα της διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω μηχανημάτων. Η ιδιότητα δε του ανταγωνιστή που δραστηριοποιείται, έστω και εν μέρει, στον ίδιο τομέα παροχής υπηρεσιών, αρκεί για τη θεμελίωση εννόμου συμφέροντος για την προσβολή κανονιστικής πράξεως που κατατείνει, κατά τα προβαλλόμενα, στη λειτουργία της ανταγωνιστικής επιχειρήσεως υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους περιεχομένους στην πράξη αυτή, τα δε περί του αντιθέτου

./.

προβαλλόμενα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Περαιτέρω, η δεύτερη και η τρίτη αιτούσα, ως μέλη της προαναφερθείσας κοινοπραξίας, με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση, εφόσον η προσβαλλόμενη πράξη θίγει τα συμφέροντα της κοινοπραξίας.

9. Επειδή, οι αιτούσες παραδεκτώς ομοδικούν, εφόσον προβάλλουν κοινούς λόγους ακυρώσεως ερειδομένους στην ίδια νομική και πραγματική βάση.

10. Επειδή η χορήγηση στην ΟΠΑΠ ΑΕ του αποκλειστικού δικαιώματος εγκαταστάσεως, οργανώσεως και λειτουργίας, εκτός των καζίνο, 25.000 παιγνιομηχανημάτων στην ελληνική επικράτεια για χρονικό διάστημα 18 ετών, συνοδεύεται από το αναφερόμενο στη σκέψη 3 νομοθετικό πλαίσιο. Το πλαίσιο αυτό, αφενός μεν θεσπίζει αυστηρό έλεγχο από δημόσια αρχή (Ε.Ε.Ε.Π.) στην ΟΠΑΠ ΑΕ στον ανωτέρω τομέα (βλ. ειδικώς το άρθρο 28 παρ. 3, 3Α του ν. 4002/2011), αφετέρου δε ρυθμίζει τη διεξαγωγή των εν λόγω τυχερών παιγνίων με σκοπό, τόσο την καταπολέμηση του παράνομου στοιχηματισμού και της συναφούς προς τα τυχερά παιγνία εγκληματικής δραστηριότητος (η οποία ευνοείται όταν το αντίτιμο της τέρψεως του παίζειν επιδρά επί της υλικής, ηθικής ή σωματικής καταστάσεως του παίκτη), μέσω της κατευθύνσεως των σχετικών δραστηριοτήτων προς ένα νόμιμο και ελεγχόμενο πλαίσιο, όσο και την προστασία των πολιτών, ιδιαιτέρως δε των ανήλικων και των ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού, από τον εθισμό στα τυχερά παιγνία μέσω παιγνιομηχανημάτων, ο οποίος έχει ως συνέπεια την κατασπατάληση μεγάλων χρηματικών ποσών και οδηγεί σε ηθικό εξευτελισμό, πολλάκις δε, σε διάπραξη εγκληματικών πράξεων. Οι ρυθμίσεις του Κανονισμού Παιγνίων σε ό,τι αφορά ειδικώς τα τυχερά παιγνία με παιγνιομηχανήματα, οφείλουν να διασφαλίζουν ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, ώστε να δικαιολογείται η χορήγηση στην ΟΠΑΠ ΑΕ του σχετικού αποκλειστικού δικαιώματος και επιπλέον, να διασφαλίζεται η συμβατότητα του κανονιστικού πλαισίου που

διέπει τα τυχερά παιγνία μέσω παιγνιομηχανημάτων με το ενωσιακό δίκαιο και τις αρχές της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. 3167/2014 Ολομ.). Ειδικότερα, με τον ανωτέρω Κανονισμό ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, οι προδιαγραφές των παιγνιομηχανημάτων και των καταστημάτων εντός των οποίων αυτά τοποθετούνται, ο τρόπος έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παικτη, τα τεχνικά χαρακτηριστικά της, ο προσδιορισμός των ωρών λειτουργίας των καταστημάτων και των ελαχίστων αποστάσεων τόσο μεταξύ τους όσο και από την είσοδο σχολείων και οικοτροφείων, η εμπορική επικοινωνία των παιγνίων, και η διαφήμισή τους, τα μέτρα προστασίας του καταναλωτικού κοινού και των παικτών, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των παιγνιομηχανημάτων και τα σχετικά με την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις παραβάσεως των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων.

11. Επειδή, εν όψει της σπουδαιότητος των αναφερομένων στην προηγούμενη σκέψη σκοπών δημοσίου συμφέροντος οι οποίοι άπτονται της δημόσιας τάξης και της προστασίας τόσο της ψυχικής υγείας όσο και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και των διακυβευμένων οικονομικών συμφερόντων ιδίως υπό το πρίσμα του ανταγωνισμού, ο κοινός νομοθέτης, ήδη από της θεσπίσεως του ν. 4002/2011 (άρθρο 29 παρ. 1) όρισε ως φορέα της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως για τη θέσπιση του Κανονισμού Παιγνίων, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ειδικότερα, στη διάταξη του άρθρου 29 παρ. 3 του ν. 4002/2011 (όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 173 παρ. 10 του ν. 4261/2014) ορίζεται ότι ο Κανονισμός Παιγνίων, με τις διατάξεις του οποίου θα πραγματώνονται με συνεπή και αποτελεσματικό τρόπο οι ανωτέρω σκοποί δημοσίου συμφέροντος, θεσπίζονται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται προτάσει του αρμόδιου Υπουργού, που αναλαμβάνει και την πολιτική ευθύνη της εκδόσεώς του, κατόπιν εισηγήσεως της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων, και το οποίο τυγχάνει

επεξεργασίας από το Συμβούλιο της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 1 περ. δ' του Συντάγματος. Και ναι μεν περιελήφθη στο άρθρο 54 παρ. 5 του ν. 4002/2011 ειδική μεταβατική διάταξη για την προσωρινή, δηλαδή μέχρι την έκδοση του προαναφερθέντος π.δ/τος, ρύθμιση των διεπομένων από τον Κανονισμό Παιγνίων θεμάτων με απόφαση της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων, πλην όμως η ρύθμιση αυτή, ως εξαιρετική, δεν είναι πάντως ανεκτή παρά μόνο για το βραχύ εκείνο χρονικό διάστημα, το οποίο μεσολαβεί αναγκαίως μεταξύ της ενάρξεως ισχύος του νόμου και της εκδόσεως του προβλεπομένου από την πάγια διάταξη του άρθρου 29 παρ. 3 του ν. 4002/2011 προεδρικού διατάγματος. Παρά ταύτα, δεν έχει ακόμα θεσπισθεί Κανονισμός Παιγνίων με προεδρικό διάταγμα κατ' εφαρμογή της ανωτέρω πάγιας διατάξεως, αντιθέτως δε, έχουν εκδοθεί, κατ' επίκληση της μεταβατικής διατάξεως του άρθρου 54 παρ. 5 του ν. 4002/2011, όπως ισχύει οι ακόλουθες αποφάσεις της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων: α) υπ' αριθ. 115/2/11-7-2014 (Β' 2041), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 148/2/20-3-2015 απόφαση (Β' 623), β) υπ' αριθ. 143/2/6-2-2015 (Β' 328), γ) υπ' αριθ. 158/4/5-6-2015 (Β' 1120), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 166/4/23-7-2015 απόφαση (Β' 2295), ήδη δε τα ανωτέρω θέματα ρυθμίζονται με την προσβαλλόμενη απόφαση (υπ' αριθ. 225/2/25-10-2016 απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.), η οποία εκδόθηκε κατ' επίκληση της ίδιας ως άνω διατάξεως.

12. Επειδή, εν όψει των ανωτέρω, η μετά πάροδο μακρού χρονικού διαστήματος ρύθμιση των θεμάτων διεξαγωγής και ελέγχου των τυχερών παιγνίων με Κανονισμό Παιγνίων εκδιδόμενο από την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων κατ' επίκληση της μεταβατικής και μη ισχύουσας πλέον, λόγω παρόδου του εύλογου προς έκδοση π.δ/τος χρόνου, διατάξεως του άρθρου 54 παρ. 5 του ν. 4002/2011, είναι ευθέως αντίθετη προς την πάγια ρύθμιση του άρθρου 29 παρ. 3 του ν. 4002/2011 η οποία επιβάλλει τη ρύθμιση των ανωτέρω θεμάτων με Κανονισμό

εκδιδόμενο με προεδρικό διάταγμα. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη απόφαση, εκδοθείσα από αναρμόδιο όργανο, είναι μη νόμιμη και πρέπει για το λόγο αυτό βασίμως προβαλλόμενο, να ακυρωθεί, παρέλκει δε ως αλυσιτελής η έρευνα των λοιπών λόγων ακυρώσεως.

13. Επειδή, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και να απορριφθεί η παρέμβαση.

Διάταύτα

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την υπ' αριθ. 225/2/25-10-2016 απόφαση της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων με τίτλο «Τροποποίηση, συμπλήρωση και κωδικοποίηση της με αριθμό 158/4/5-6-2015 (Β' 328) απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. όπως ισχύει» (Β' 3528), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Απορρίπτει την παρέμβαση της ΑΕ με την επωνυμία «ΟΠΑΠ ΑΕ» και

Επιβάλλει συμμέτρως στην Ανεξάρτητη Αρχή με την επωνυμία «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων» και στην ΑΕ με την επωνυμία «ΟΠΑΠ ΑΕ» τη δικαστική δαπάνη των αιτουσών, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 6 Φεβρουαρίου 2019 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 2ας Απριλίου του ίδιου έτους.

Η Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας

